

Aan de slag

MBO-Event 18 mei 2018

SR

Opleiding: PDG aan de NHL Hogeschool

Beroepsproduct: Aan de slag

Workshop: De waarde(n) van brede vorming

Naam: Frank H. Kroondijk

Studentnummer: 8100005136

Begleidster: M. Huntjens

Datum: 31 mei 2018

Inleiding

"Is dit nu later, als je groot bent. Een diploma vol met leugens, waarop staat dat je volwassen bent. Is dit nu later, als je groot bent. Ik snap geen donder van het leven. Ik weet nog steeds niet wie ik ben – Stef Bos" (Baay & Hofland, 2017)

Op vrijdag 18 mei 2018 heeft het mbo-event plaats gevonden voor medestudenten van de PDG-opleiding, NHL-trainers/ begeleiders en collega's. Tijdens dit event hebben wij, Inge Slot, Jacqueline Fortuin, Jeffrey Hoekstra en Frank Kroondijk, een betekenisvolle workshop verzorgd over het onderwerp persoonsvorming binnen het mbo-onderwijs. Een onderwerp wat recentelijk veel in de belangstelling staat en waar het nog zoeken is hoe hier vorm aan gegeven kan worden binnen het onderwijs.

Met dit beroepsproduct 'Aan de slag' tonen we aan dat we kunnen samenwerken, verschillende rollen kunnen vervullen, over organisatorische vaardigheden beschikken en in een kort tijdbestek doel- en doelgroepgericht anderen iets kunnen leren. Daarnaast laten wij onze persoonlijke en professionele ontwikkeling zien.

Ter voorbereiding op het mbo-event hebben wij onze gasten uitgenodigd en gezamenlijk de opzet en voorbereidingen getroffen voor deze workshop. In dit verslag is het volgende opgenomen;

1. Aanleiding workshop (OVUR-model, Plan van aanpak)
2. Wervende tekst voor de workshop
3. Theoretische onderbouwing van het onderwerp
4. De opzet van de workshop met werkvormen en taakverdeling
5. Uitleg van de werkvormen
6. Het feedbackformulier met overzicht feedback gegeven door de deelnemers
7. Beoordeling van de beoordelaars
8. Persoonlijke reflectie
9. Conclusie

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Aanleiding workshop	4
<i>Inleiding</i>	4
<i>Keuze workshop</i>	4
<i>Leerdoelen.....</i>	4
<i>Oriëntatie en deels de voorbereiding</i>	4
Wervende tekst workshop	6
<i>Inleiding</i>	6
Theoretische onderbouwing van het onderwerp	6
<i>Inleiding</i>	7
<i>Persoonsvorming</i>	7
<i>Persoonsvorming in het onderwijs</i>	7
<i>Welke waarde(n) zijn belangrijk?.....</i>	8
Opzet van de workshop	9
<i>Inleiding</i>	9
<i>Uitleg werkvormen.....</i>	10
Feedback	12
<i>Inleiding</i>	12
<i>Feedbackformulier</i>	12
<i>Resultaten feedbackformulier.....</i>	14
<i>Toelichting feedback deelnemers.....</i>	15
<i>Toelichting feedback beoordelaars</i>	15
Reflectie.....	18
<i>Inleiding</i>	18
<i>Betekenisgerichte reflectie.....</i>	18
Conclusie	21
<i>Inleiding</i>	21
Nawoord.....	23
Bibliografie	24
Beoordelingsformulier	25
Bijlage: PowerPoint Presentatie	27
Bijlage: Visuele impressie workshop & voorbereiding	30

Aanleiding workshop

Inleiding

Bij het opstellen van mijn Plan van Aanpak voor deze PDG-opleiding heb ik samen met Jolanda Post en Reoas van der Veen besproken om het onderwerp ‘persoonsvorming’ centraal te laten staan tijdens de workshop van het mbo-event. Dit omdat mijn onderzoek, behorende bij het beroepsproduct ‘De diepte in’, ook over persoonsvorming gaat en dit een goede koppeling zou zijn. Hieronder is het doel van de workshop beschreven, mijn leerdoelen en de voorbereiding.

Keuze workshop

In eerste instantie zou er tijdens deze workshop samengewerkt worden met Jeffrey Hoekstra en Jochem Santema. Helaas heeft Jochem Santema zijn PDG-opleiding moeten beëindigen en hadden Jeffrey Hoekstra en ik het voornemen om de workshop samen voort te zetten. Naarmate de datum van het mbo-event dichterbij kwam zijn Inge Slot en Frank Kroondijk aangeschoven.

Onderwerp en doel: Het onderwerp welke centraal staat tijdens de workshop is ‘*persoonsvorming binnen het mbo-onderwijs*’. Tijdens de workshop willen we ingaan op de waarde(n) van brede vorming binnen het mbo-onderwijs. Het doel is om in twee groepjes met elkaar in gesprek te gaan over persoonsvorming. Wat doen de deelnemers hier nu al mee of wat kunnen zij in de toekomst hier mee doen? De deelnemers worden zich bewust van wat persoonsvorming inhoudt en worden geprikkeld om hier bewust vorm aan te geven binnen het eigen onderwijs/ lesgeven.

Leerdoelen

De leerdoelen zijn geformuleerd in de zone van naaste ontwikkeling. Dit is de zone waarin ik nieuwe en andere stappen zet.

1. Toepassen van interactieve werkvormen
“Activerende werkvormen zijn werkvormen die de leerlingen uitdagen tot actie (actief bezig zijn), kritisch leren denken en reflectie. Werkvormen die het nadenken over leerstof en zelfwerkzaamheid stimuleren. Belangrijk hierbij is variatie in werkvormen.” (Winkels & Hoogeveen, 2014)
2. Het delen van informatie over het onderwerp ‘persoonsvorming’ en het meenemen van de feedback, die we mogen ontvangen tijdens het geven van de workshop, in het onderzoek

Oriëntatie en deels de voorbereiding

De oriëntatie en deels de voorbereiding voor het beroepsproduct ‘Aan de slag’ worden beschreven aan de hand van het OVUR-model. Het OVUR-model bestaat uit; *Oriënteren, Voorbereiden, Uitvoeren en Reflecteren*.

Oriëntatie en Voorbereiding

In de oriëntatie ga ik mij richten op het beroepsproduct ‘De diepte in’ waarin het onderwerp persoonsvorming centraal staat. Door het maken van de opzet voor dit beroepsproduct en me te verdiepen in het onderwerp ben ik al veel te weten gekomen over persoonsvorming binnen het mbo-onderwijs. Een interessant en boeiend onderwerp waar onbewust al veel aandacht aan wordt besteed. De vraag is echter of persoonsvorming op een bewuste manier vorm kan krijgen binnen het mbo-onderwijs zodat onze studenten zich, na het behalen van hun diploma, staande kunnen houden binnen deze snel veranderende samenleving.

Wat ga ik doen?

Met behulp van het onderzoek van Jacqueline kunnen we de workshop vorm gaan geven. In deze workshop willen we de vraag ‘Waartoe’ centraal laten staan. Na een korte introductie op de rol van waarden in het beroepsonderwijs gaan wij met de deelnemers na op welke manier persoonsvorming een plaats heeft en kan hebben in het onderwijs en wat dat van de docent vraagt. Op basis van deze informatie kunnen we passende interactieve werkvormen toepassen tijdens de workshop. Tevens wordt er een wervende tekst opgesteld voor het werven van deelnemers. We zijn allen medeverantwoordelijk voor onze deelnemers. De uitvoering van deze workshop vindt plaats op vrijdag 18 mei 2018.

Om de workshop goed voor te kunnen bereiden hebben we van tevoren de opzet van de workshop besproken en de taken verdeeld. Tevens zijn we bij elkaar gekomen om de voorlopige opzet te bespreken en hebben we elkaar via de mail en What’s app op de hoogte gehouden.

Reflecteren

“Door op je eigen handelen, gedachten en werkzaamheden zelf te reflecteren, kun je nieuwe inzichten krijgen. Deze zelfreflectie kan leiden tot het bijstellen van je handelen, waardoor de kwaliteit van je handelen verbetert.” (Geerts & van Kralingen, 2016) Bewustwording door te reflecteren ga ik doen volgens betekenisgerichte reflectie. Ook zullen wij feedback ontvangen over de inhoud en verloop van de workshop vanuit een PDG-coach/ beoordelaar. Daarnaast willen we onze deelnemers feedback vragen door het laten invullen van een vragenformulier.

Wervende tekst workshop

Inleiding

Ter voorbereiding op het mbo-event is de volgende wervende tekst samengesteld voor de workshop ‘De waarde(n) van brede vorming in het mbo-onderwijs’. Tijdens de workshop gaan we samen met deelnemers op zoek naar antwoorden op vragen als; *Welke waarde(n) zijn belangrijk om mee te geven aan een student, hoe draag jij hieraan bij en waar pas je dit toe in het dagelijkse contact met de student?* De volgende wervende tekst is samengesteld voor de workshop;

Je bent uitgenodigd en dus van harte welkom bij de workshop DE WAARDE(N) VAN BREDE VORMING IN HET MBO ONDERWIJS...

**MAAK JIJ AF WAARAAN JIJ
BEGONNEN BENT?
HEB JIJ DOORZETTINGSVERMOGEN,
BEVLOGENHEID, VASTHOUDENDHEID,
ZELFBEHEERSING, NIEUWSGIERIGHEI
OPTIMISME en ga zo maar door..!
KORTOM HEB JIJ KARAKTER?**

De waarde(n) van brede vorming in het mbo-onderwijs. Hoe draag jij hieraan bij? Wat zijn je mogelijkheden en waar pas je dit toe in het dagelijks contact met je student? Durf jij **SAMEN** met andere deelnemers op zoek te gaan naar antwoorden?

Waar: NHL Hogeschool, Rengerslaan 10, 8917 DD, Leeuwarden

Wanneer: 18 mei 2018

Tijdstip: 13:00 uur - 16:30 uur (inloop 12.30 uur - 13:00 uur)

Theoretische onderbouwing van het onderwerp

Inleiding

Recent is er meer belangstelling gekomen voor persoonsvorming in het onderwijs. Het wordt inmiddels breed opgevat als derde doel van het onderwijs, naast kennisontwikkeling en maatschappelijke vorming. Goed onderwijs richt zich op drie overlappende doelen; kwalificatie, socialisatie en subjectivering. (Biesta, 2015) Met de workshop proberen we antwoorden te krijgen op hoe we vorm kunnen geven aan subjectivering binnen het mbo-onderwijs. Om een juiste basis mee te geven tijdens de workshop wordt er eerst ingegaan op het begrip persoonsvorming en waarom dit onderwerp momenteel in de belangstelling staat.

Persoonsvorming

Subjectivering staat voor persoonsvorming. Het leren om op een verantwoorde wijze een handelend individu te zijn. Persoonsvorming heeft veel te maken met identiteitsontwikkeling, maar is zeker niet hetzelfde. Het is daarom goed om de termen ‘persoonsvorming’ en ‘identiteit’ (en daarmee ook identiteitsontwikkeling) van elkaar te onderscheiden. *“Persoonsvorming beschouwen we met Biesta als het proces waarin iemands uniciteit naar voren kan komen en het individu als subject zichtbaar wordt tegenover anderen”*. (Bruin-Raven, Wassink, & Bakker, 2016) Persoonsvorming is dus gerelateerd aan anderen. Met identiteit denken we aan eigenheid. Onze identiteit verandert voortdurend door alles en iedereen om ons heen en door wat we meemaken. Het verschil tussen persoonsvorming en identiteit is dat identiteitsontwikkeling op zichzelf geen verantwoordelijkheid met zich meebrengt, en persoonsvorming wel. Voor identiteitsontwikkeling is het, in tegenstelling tot persoonsvorming, niet per se nodig om afstand te kunnen nemen van de bestaande situatie. Dus met persoonsvorming leer je om zelf te weten wat goed is om te doen, op momenten waarop niemand anders het kan weten. (Bruin-Raven, Wassink, & Bakker, 2016)

Maar wat is de reden dat er meer belangstelling is gekomen voor persoonsvorming in het onderwijs? Dit heeft alles te maken met de veranderende maatschappij. De samenleving is constant in beweging en dus ook de arbeidsmarkt. Dit heeft consequenties voor het onderwijs. Na het behalen van een diploma is een stabiele loopbaan voor de meeste studenten niet meer aan de orde. Het is van belang dat zij zich kunnen redden in deze dynamische context en stevig in hun schoenen staan. Ook vanuit het werkveld kunnen werkgevers vaak niet aangeven wat ze over drie jaar wensen. Een brede ontwikkeling en vorming van studenten is daarom belangrijk. (Verus, 2016) We leiden studenten dus op voor een toekomst die we niet precies kennen. Dit vraagt om veel aandacht voor vaardigheden die maken dat studenten zich zo goed en snel mogelijk kunnen aanpassen aan veranderende omstandigheden, en niet alleen maar voor de hele specifieke beroeps gerelateerde vaardigheden waar bedrijven hier-en-nu het meeste behoeft te hebben. Een leven lang leren is breed en moet je ook leren. (Verus, 2016)

Persoonsvorming in het onderwijs

Persoonsvorming in het onderwijs gaat om de vraag hoe we de student de mogelijkheid kunnen bieden om te verschijnen als subject, als uniek individu die de verantwoordelijkheid durft te nemen om goed te handelen. Elementen als rolmodellen, verhalen, oefenen/doen en reflectie kunnen bijdragen aan de persoonsvorming van een student. Met rolmodellen en verhalen over de ander en jezelf kan er worden overgebracht waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt en welke betekenis dit heeft gegeven. Het helpt de student om een beeld te vormen van waarden en de mogelijkheden die toe te passen. Door te oefenen en te doen en hierop vervolgens te reflecteren kunnen studenten inzien wat voor effect hun keuzes/ gedrag hebben gehad. (Baay & Hofland, 2017)

“Onderwijs kan studenten stimuleren bij het ontdekken van de wereld en zichzelf, bij het optimaliseren van hun talenten, bij het reflecteren op complexe vraagstukken en bij het ontmoeten van ‘de ander’ en ‘de wereld’” (Baay & Hofland, 2017) Persoonsvorming gaat gepaard met

bewustzijnsontwikkeling. Wanneer iemand zich meer bewust is van zichzelf, zal hij er zich ook steeds meer van bewust worden dat hij als individu niet alleen is maar deel uitmaakt van een groter geheel; als de medestudenten, de gemeenschap en de wereld.

Welke waarde(n) zijn belangrijk?

Tijdens de workshop gaan we met deelnemers in gesprek om antwoord te krijgen op deze vraag. De waarde(n) waar we mee aan de slag gaan zijn gebaseerd op het agoramodel van René Gude, waarin levenssferen en trainingssferen worden onderscheiden. Dit wordt in onderstaande tabel weergegeven (Gude, 2017);

Levenssferen <i>Waarin de dagelijkse handelingen, ontmoetingen en ontwikkelingen plaatsvinden</i>	
Privé <i>Thuis, geliefden, familie, vrienden, liefde, belangeloosheid, intimiteit</i>	Privaat <i>Werk, geld, contract, prestatie, winkelen, collega's, consumeren, produceren</i>
Publiek <i>Maatschappelijke vrijheid, vrijwilligerswerk, school, ziekenhuis, bibliotheek, stichtingen</i>	Politiek <i>Bestuur, regel, bureaucratie, stemmen, algemeen belang</i>
Trainingssferen <i>Bieden handvatten om je staande te houden in de levenssferen</i>	
Religie	Sport
Kunst	(Praktische) Filosofie

Tabel: Agoramodel R. Gude

Om persoonsvorming te stimuleren en betekenis te geven aan bepaalde waarden in het onderwijs hebben Pieter Baay en Alieke Hofland een zandloper als metafoor ontwikkeld. Deze zandloper is gebaseerd op bovenstaande tabel van René Gude. In de trainingssferen wordt de student gevoed, geïnspireerd en gemotiveerd om waarden in de praktijk te brengen. Hoe meer iemand zich in de verschillende sferen zal bewegen, hoe meer facetten van het leven hij zal ontdekken. (Baay & Hofland, 2017)

“Wie ben ik en wat is de bedoeling van mijn leven?”

De waarden in de zandloper hebben betrekking op de student zelf, de ander en de wereld. Bij de student zelf komen de waarden verstandigheid en moed naar voren. Dit zijn waarden om in concrete situaties onderscheid te maken tussen een goede en minder goede beslissing. Bij de ander komen de waarden empathie en rechtvaardigheid naar voren. Studenten ontdekken dat ze een verantwoordelijkheid hebben voor de mensen om hen heen. En bij de wereld komen de waarden solidariteit en rentmeesterschap naar voren. Kunnen studenten tevreden zijn met genoeg? Keuzes maken die ervoor zorgen dat de aarde er niet slechter van wordt? (Baay & Hofland, 2017)

Opzet van de workshop

Inleiding

Om de workshop vorm te geven en een taakverdeling te kunnen maken hebben we als groep de volgende opzet gemaakt. Deze opzet is weergegeven in onderstaande tabel en weggezet in tijd, activiteit, werkform/doel met de taakverdeling erachter. Deze opzet geeft houvast en een duidelijk beeld van hoe de workshop is opgebouwd. De namen, weergegeven in de taakverdeling, zijn ook verantwoordelijk geweest om dit gedeelte van de workshop voor te bereiden.

Tijd	Wat te doen	Werkvorm/doel	Taakverdeling
5 min	Pakkend begin met handjes (disclaimer dat het niet wetenschappelijk is)	Activeren van voorkennis en herkenning	Inge (kaartjes maken) Water/ citroen op tafel
5 min	Voorstelronde met eigenwaardes	Kort vertellen wie je bent en wat de reden van aanwezigheid is.	Ieder voor zich
15 min	Verschillende stellingen in de groep brengen	Doormiddel van blauwe (eens) en gele (oneens) kaarten de deelnemers laten kiezen en de discussie aangaan om de meningen van de deelnemers te activeren en daarover in gesprek te gaan.	Jeffrey en de anderen voor polariseren van de discussie
10 min	Theorie over karaktervorming	Activeren van voorkennis en het aanbieden van nieuwe kennis over het onderwerp	Jacqueline
5 + 15 min	Instructie geven opdracht + aangeven tijd	In groepjes uiteen om bezig te gaan met de opdracht	Frank Klok, posters, stickers, twee teams (appels/peren)
10 min	Terugkoppeling (conclusie, samenvatting opdracht)	In de groep bespreken om de verschillende uitkomsten van de opdracht te belichten.	Frank en de anderen (vergelijken appels/peren)
5 min	Afsluiting + feedback over de workshop	Doormiddel van het feedbackformulier gerichte feedback vragen van de deelnemers.	Inge

Uitleg werkvormen

Hieronder worden de werkvormen, die zijn toegepast tijdens de workshop, toegelicht aan de hand van theorie.

Introductie/ Warming-up

“Een goed begin bestaat uit het wekken van de belangstelling/nieuwsgierigheid door bijvoorbeeld een sprekend voorbeeld, uitdagende vraag, kort filmpje, anekdote etc.” (Winkels & Hoogeveen, 2014) De workshop werd gestart met een pakkend begin; een opdracht waarbij de deelnemers naar hun eigen hand moesten kijken en beoordelen waar hun pink eindigde ten opzichte van hun ringvinger. De uitkomst vertelde iets over wie je bent en was daarmee gerelateerd aan persoonkenmerken en waarden. Deze opdracht was puur om het ijs te breken en was *niet* theoretisch onderbouwd. Ook hebben we iedere deelnemer aan het begin laten kiezen voor een appel of een peer. Deze mochten de deelnemers niet openen. Dit wekte ook de nieuwsgierigheid van de deelnemers op. Het doel hiervan was om de verdeling te maken voor de groepsopdracht.

Waar-niet waar/ eens-oneens

“Docent schrijft een aantal uitspraken of stellingen, over een bepaald onderwerp op het bord. Leerlingen geven schriftelijk of mondelijk aan of ze het met deze stellingen eens zijn of niet. Geschikt om een idee te krijgen over meningen van leerlingen over een bepaald thema.” (Winkels & Hoogeveen, 2014) De deelnemers konden tijdens deze werkform door middel van de eens/oneens bordjes aangeven of ze het met de stelling eens waren of niet. Met deze werkform krijg je zicht op de mening van de deelnemers en dit kan tot leuke discussies leiden. De volgende zes stellingen hebben we voorgelegd omtrent het onderwerp persoonsvorming voor de workshop;

1. Een diploma zegt niets (*alles*) over wie je bent
2. Ik doe het werk waar ik oorspronkelijk voor ben opgeleid
3. Ik is belangrijker dan wij
4. De rol van opvoeder ligt meer bij het mbo-onderwijs dan bij ouders.
5. Het mbo-onderwijs moet meer aandacht besteden aan de persoonlijke vorming van studenten.
6. Het mbo-onderwijs is er puur voor het vergaren van kennis

Vragen stellen

“Goede vragen stimuleren tot nadenken, activeren leerlingen om actief deel te nemen, betrokken te zijn en interactie op gang te brengen.” (Winkels & Hoogeveen, 2014) Tijdens de workshop werden er veel vragen gesteld, zowel door ons als workshopleiders als door de deelnemers. Hierbij ging het voornamelijk om evaluatieve vragen. Vragen waarbij er een beroep wordt gedaan op iemands waarden, visie, oordeel of mening.

Doorvragen

“Een antwoord of reactie van een leerling wordt niet zomaar geaccepteerd, hoewel het best ‘goed’ kan zijn.” (Winkels & Hoogeveen, 2014) Tijdens de workshop werd er doorgevraagd op antwoorden die werden gegeven door de deelnemers. Dit om de discussie uit te lokken en de deelnemers actief te betrekken bij de workshop.

Doceervorm

“Bij de doceervorm is sprake van één docent, die aan één groep leerlingen (hoofdzakelijk) verbaal informatie doorgeeft, waarbij de leerlingen vooral luisteren en (meestal) aantekeningen maken. Doceren kan onderscheiden worden in informeren, vertellen, uitleggen en bespreken.” (Winkels & Hoogeveen, 2014) Tijdens de workshop werd de theorie over persoonsvorming gedeeld met de deelnemers. Hierbij ging het voornamelijk om de deelnemers te informeren; het doorgeven van

informatie, kennis, die de deelnemers moesten weten om aan de slag te kunnen gaan met de groepsopdracht.

PowerPoint presentatie

“Bij een PowerPoint presentatie wordt gebruikgemaakt van een aantal opeenvolgende (stilstaande) beelden (met of zonder tekst), waarbij tegelijkertijd bij passend geluid (muziek, commentaar, uitleg) is te horen. PowerPoints kunnen van verschillende aard zijn; de nadruk kan liggen op de getoonde beelden of juist op het gesproken woord.” (Winkels & Hoogeveen, 2014) De workshop werd ondersteund met een PowerPoint presentatie met als doel een ondersteunende, toelichtende en aandachtstrekende functie. De nadruk lag in dit geval op het gesproken woord. Deze presentatie hebben we gezamenlijk voorbereid.

Instructie geven op de zelfwerkzaamheid

“Docent geeft een instructie, zodat de leerling daarna zelfstandig of in een groepje aan de slag kan.” Voordat de deelnemers aan de groepsopdracht konden beginnen, werd er een instructie gegeven. Zo werd de metafoor van de zandloper uitgelegd en het doel van de groepsopdracht. Tevens werd aangegeven hoe lang de deelnemers de tijd hadden voor de uitvoering van de opdracht.

Groepswerk

“Er is sprake van groepswerk als o.a. de klas is verdeeld in groepjes (2 tot 5 à 6 leerlingen), er een duidelijk omschreven en (redelijk) afgeperkte groepstaak is, een bepaalde tijd intensief samengewerkt kan worden en de docent de taak van procesbegeleider heeft. Een goede voorbereiding en motiverend onderwerp zijn van belang.” (Winkels & Hoogeveen, 2014) Deze werkform hebben we toegepast bij de groepsopdracht met de zandloper. De groep werd in tweeën verdeeld. Een appel en een peren groep. Aan de hand van de vraag “welke waarden vind jij belangrijk om aan te werken binnen het onderwijs en mee te geven aan een student?” Deze opdracht kon stapsgewijs uitgevoerd worden.

Discussievormen

“Bij discussievormen gaat het om de uitwisseling van meningen, standpunten en gedachten.” (Winkels & Hoogeveen, 2014) Tijdens de workshop werd er tijdens de eens/oneens stellingen, groepsopdracht en evaluatie (vergelijken groep appel en groep peren) met elkaar gediscussieerd over persoonsvorming en de opbrengst van de groepsopdracht met betrekking tot persoonsvorming binnen het eigen lesgeven.

Reflectie

“Leerlingen wordt gevraagd om een korte terugblik op een les(gebeuren) te geven. Ze moeten tevens aangeven wat voor hen nuttig, leerzaam, waardevol e.d. was.” (Winkels & Hoogeveen, 2014) Aan het einde van de workshop hebben we de deelnemers gevraagd om het feedbackformulier voor ons in te vullen.

Feedback

Inleiding

Om te kunnen reflecteren is het ontvangen van- en open staan voor feedback van essentieel belang. Onderstaand feedbackformulier is dan ook opgesteld voor de deelnemers van onze workshop. Aan het einde van de workshop is de deelnemers gevraagd om het formulier in te vullen. Deze feedback is vervolgens verwerkt in een tabel en toegevoegd.

Feedbackformulier

Beste collega,

We hopen dat je een waardevolle workshop-middag hebt gehad op 18 mei 2018 vol met gezelligheid, inspiratie en nieuwe kennis. Fijn dat je de moeite neemt deze enquête in te vullen, dat helpt ons bij de organisatie en invulling van een volgende workshop.

Hartelijk dank,

Jacqueline, Jeffrey, Frank en Inge

Workshop : De waarde(n) van brede vorming

Datum : 18 Mei

Trainers : Jacqueline, Frank, Jeffrey en Inge

1. Hoe waardeert u:

(kruis uw keuze aan)

a **De workshop in zijn geheel**

Uitstekend	goed	voldoende	matig	slecht
------------	------	-----------	-------	--------

b **De presentatie van de trainers**

Uitstekend	goed	voldoende	matig	slecht
------------	------	-----------	-------	--------

c **De plaats waar de workshop is gehouden**

Uitstekend	goed	voldoende	matig	slecht
------------	------	-----------	-------	--------

d **De bruikbaarheid voor de praktijk**

Uitstekend	goed	voldoende	matig	slecht

e **De mate waarin de workshop aan uw verwachtingen heeft voldaan**

Uitstekend	goed	voldoende	matig	slecht
------------	------	-----------	-------	--------

f **De informatieverstrekking vooraf**

uitstekend	goed	voldoende	matig	Slecht
------------	------	-----------	-------	--------

g **De uitwisseling met andere deelnemers**

uitstekend	goed	voldoende	matig	Slecht
------------	------	-----------	-------	--------

2. Hoe waardeert u:

(kruis uw keuze aan)

a **Het niveau van de workshop**

te hoog	goed	te laag
---------	------	---------

b **Het tempo van de workshop**

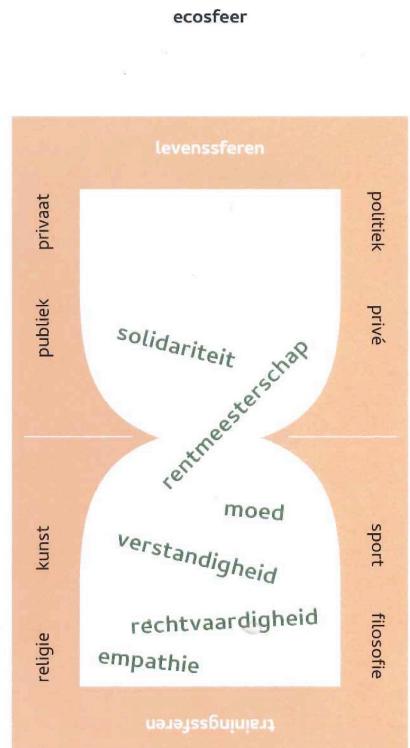
te hoog	goed	te laag
---------	------	---------

3. **Wat vond u de beste onderdelen van de workshop?**

4. **Welke onderdelen vond u overbodig/niet nuttig?**

5. **Welke suggesties heeft u ter verbetering van de workshop?**

6. **Welk cijfer zou u willen geven op een schaal van 1 tot 10?**

ecosfeer

Resultaten feedbackformulier

In onderstaande tabel zijn de resultaten weergegeven van de feedbackformulieren ingevuld door de deelnemers.

Deel-nemer	1a	1b	1c	1d	1e	1f	1g	2a	2b	3	4	5	6
1	G	G	G	G	G	V	G	G	G	Presentatie en Groepsopdracht	n.v.t.	n.v.t.	8
2	V	V	G	V	V	V	U	G	G	Super interessant onderwerp. Enthousiasme en openheid is sprankelend van de workshopleiders	Te veel voor in één workshop	Probeer minder compleet te willen zijn. Kies b.v. 1 onderdeel uit en werk deze verder uit	7,5
3	G	G	G	G	X	M	G	G	G	X	n.v.t.	n.v.t.	8
4	G	G	G	G	G	G	G	G	G	Leuke afwisseling	Alles was nuttig	Soms een iets te snelle uitleg	8
5	G	G	V	G	G	V	G	X	G	Groepsopdracht, verzorgde materialen, inzet workshopleiders	n.v.t.	Uitleg en verbinding groepsopdracht	7,5
6	G	G	G	G	G	G	G	X	G	Mooi in balans; opbouw > meenemen in de kern + materie. Goed! Van minder complex eenvoudig naar complexe toepassing	n.v.t.	Iets meer tijd voor de groepsopdracht + instructie en afronding	8,5
7	U	G	G	G	U	G	G	G	G	Eens/ Oneens werkform	n.v.t.	Geen, workshop was goed	9
8	G	U	G	V	G	G	U	G	G	Stellingen	Geen, elk onderdeel was uniek. Relevantie ijsbreker had sterker gekund	Onderbouwing theorie (wie heeft hier iets over gezegd) en praktische voorbeelden (wat kan ik doen in de klas)	8,5
9	G	U	V	V	G	G	G	G	G	Vond alle 4 workshopleiders prima leraren	n.v.t.	n.v.t.	8
10	G	V	G	G	G	G	G	G	G	Eens/ Oneens stellingen, mooie werkvormen	n.v.t.	n.v.t.	8
11	G	U	G	U	V	V	U	G	G	Discussie, mooie werkvormen en goed voorbereid	n.v.t.	Uitleg zandloper mocht duidelijker	7,5

Toelichting feedback deelnemers

In totaliteit hebben 12 deelnemers het feedbackformulier voor ons ingevuld, verdeeld over twee rondes. Tien van de twaalf deelnemers hebben de workshop in zijn geheel beoordeeld met een goed. Ook het tempo en het niveau van de workshop is door alle deelnemers, die deze vraag hebben ingevuld, beoordeeld met een goed. De uitwisseling met andere deelnemers wordt door iedereen beoordeeld met een goed of uitstekend. Dit geeft aan dat er meer dan voldoende interactie was tussen de workshopleiders en de deelnemers. Twee deelnemers vonden de informatieverstrekking voorafgaand de workshop matig. Dit is dan ook een aandachtspunt voor een volgend mbo-event. De overige vragen die beoordeeld konden worden naar waarde zijn allen beoordeeld met een voldoende, goed of uitstekend. Het eindcijfer, gegeven door de deelnemers, variëren van een 7,5 tot een 9.

Als beste onderdelen van de workshop wordt door meerdere deelnemers aangegeven de werkvormen, eens/ oneens stellingen en de groepsopdracht. Ook vonden de deelnemers elk onderdeel van de workshop nuttig. Hierbij geeft één deelnemer aan dat het teveel was voor in één workshop. Deze deelnemer had liever één onderwerp verder uitgewerkt gezien. Bij suggesties voor de workshop wordt door meerdere deelnemers benoemd dat de uitleg soms iets te snel ging en er meer tijd nodig was voor de groepsopdracht, uitleg van deze opdracht en de afronding. Hier kan ik mij helemaal in vinden omdat we bij beide rondes aan het einde van de workshop een beetje in tijdsnood kwamen. We hebben de groepsopdracht zo gestuurd zodat we binnen de gegeven tijd konden afronden, terwijl de deelnemers nog wel verder hadden kunnen discussiëren over de uitkomst/ opbrengst van de groepsopdracht.

Toelichting feedback beoordelaars

Beide rondes is onze workshop, naast de feedback van de deelnemers, ook beoordeeld door een aangewezen beoordelaar vanuit de organisatie. De eerste workshop-ronde is beoordeeld door Ellen Struik en de tweede workshop-ronde is beoordeeld door Abel Reitsma.

Beide beoordelingen zijn erg positief. Zo geeft Ellen Struik aan dat ze zich erg welkom voelde tijdens de workshop omdat we ons allen persoonlijk voorstelde. Het doel van de workshop is aangegeven en de theorie wordt toegelicht. Wel hadden we iets meer kunnen vertellen over het agoramodel van René Gude over de invloed van waarden binnen de verschillende levenssferen. Ellen Struik geeft verder aan dat we alle deelnemers aandacht geven en onderling non-verbaal als workshopleiders met elkaar communiceren alvorens we reageren. De samenwerking vindt ze dan ook TOP. We vullen elkaar aan en zetten elkaar in hun kracht. De workshop heeft afwisseling, er wordt gelet op de tijdsplanning wanneer de groep bezig is. Aandachtspunten van Ellen Struik zijn iets meer spelen met stemgebruik. Klemtoon en daarmee de nadruk leggen op de belangrijke begrippen. Ook zat er bij ons een ontkenning in de eerste stelling bij de werkform eens/ oneens stellingen. Deze hebben we meteen aangepast voor de tweede workshop-ronde.

Abel Reitsma geeft aan dat de sfeer uitermate relaxed was en hij proefde geen zenuwen bij ons. Over de workshop geeft Abel aan dat de introductie prima was; onderwerp werd geïntroduceerd en de planning was duidelijk. IJsbreker had sterker gekund. De werkform met de stellingen moest even op gang komen. Er was een goede dynamiek tussen ons en de activiteiten; goede afwisseling. Met de theorie werd duidelijk waar het thema vandaan kwam. Goede verbinding tussen theorie en praktijk. Wel had Abel voor zichzelf meer diepgang gewild. Hoe kun je iedereen bedienen op zijn/haar niveau. Het laatste onderdeel, de groepsopdracht, werd te snel uitgelegd. Aan de gezichtsuitdrukking van de deelnemers was te zien dat het vaag was. Door gewoon te beginnen en de goede begeleiding van konden de groepjes de opdracht uitwerken. Mondelinge toelichting feedback was te abstract aan het einde. Al met al een dynamische en interessante workshop gevolgd, gegeven door vier enthousiaste studenten.

Beide beoordelingen zijn weergegeven op de volgende twee pagina's.

Beoordeling Ellen Struik

ronde 1

Naam workshop:	in het onderwijs De waarden(n) van brede vorming		Naam feedbackgever:	Ellen Struik	Datum:
					18 mei 2018
Hoe geeft de groep in gezamenlijkheid vorm en inhoud aan:					
Ontvangst en verzorging: Bijv: het ontvangst van de deelnemers, de inrichting van de workshop ruimte,..		o o	stellen zich voor kijken vriendelijk voelt je welkom		
Introductie van het programma: Bijv: helderheid over het programma van de workshop, leerdoelen,...		o o	introducing - overzicht van programma doel wordt aangescherpt		
Inhoud van de workshop: Bijv: relevantie voor het onderwijs, leerdoelgericht, verbinding met theoretische kaders, toepassing in de praktijk, activerende vorm..		o o	theorie wordt verteld. maar nu is er meer over het model vertellen. Op deze manier neem je de mensen meer mee, activerende leer- en gespreksstijl.		
Groepsproces: Bijv: verbinding maken met de aanwezigen, aannemen van vragen en het sturen van het proces,..		o o	Geeft iedereen aandacht jullie kijken elkaar aan en verwachten non-verbale reageren op elkaar en op de groep.		
Feedback en reflectie: Bijv: hoe wordt het programma afgesloten, hoe wordt er feedback gevraagd, omgaan met feedback,...		o o	fb formuleren (moet!) schriftelijk en mondelijk toelichten, vragen.		
De opbouw van de workshop: Bijv; afwisseling, tijdsplanning,			afwisselend, tijdsplanning groep is belangrijk.		
Samenwerking Bijv.: hoe werken ze samen, dragen ze samen de workshop		Top!	o o jullie vullen elkaar aan en zet elkaar in je achter		
Andere zaken die opvallen			aandachtspunt: toegeschreven stem, iets meer spelen stelling: denk aan de ontdekking!		

Beoordeling Abel

Beste Jacqueline, Frank, Inge en Jeffrey,

De sfeer was uitermate relaxed, dit draagt zeker bij aan de gemoedstoestand van het publiek. Het is uitnodigend en ik proefde geen stress of zenuwen. Goed gedaan! De ruimte was prima, gelukkig niet te groot dus ook dit droeg bij aan de gezelligheid.

Inge verzorgde de introductie en deed dit prima, ik zag je spreekkaartjes gebruiken en dat is erg handig. Getuigt ook van een degelijke voorbereiding. Het onderwerp werd geïntroduceerd en ook de planning voor de komende 90 minuten.

De ijsbreker was goed bedacht alleen had de link naar het onderwerp duidelijker gekund. Ik vond hem leuk maar kreeg niet goed mij hoe deze mij zou kunnen helpen tijdens de workshop.

In het tweede gedeelte, gedaan door Jeffrey, kwamen er stellingen aan bod. Dit liep in het begin wat stroperig, na enkele stellingen gedaan te hebben kwamen er ook meer reacties. In een dergelijk onderdeel is de rol van de 'gespreksleider' enorm groot. Wie geef je de beurt? Welke vragen stel je? Hoe kun je een boodschap goed samenvatten? In hoeverre geef je je eigen mening? Allemaal vragen die er in de voorbereiding ook toe doen.

Er was een goede dynamiek tussen jullie en de activiteiten. De afwisseling was goed afgestemd en zo merk je ook dat de deelnemers niet wegdroegen, er kan immers elk moment iets van ze gevraagd worden. Dat is belangrijk! Een mooie balans in de interactie.

Jacqueline had een onderdeel met meer theorie erin, zo werd ook goed duidelijk waar jullie thema vandaan kwam. Een goede verbinding tussen praktijk en theorie. Dit had voor mij, als iemand uit het onderwijs, wel wat diepgaander gemogen. Waar haal je de theorie vandaan? Hoe kom je dit tegen? Wie heeft hier iets over geschreven? Er waren ook deelnemers met een andere achtergrond dus dat is lastig schakelen. Neem dit mee in de voorbereiding, hoe bedien ik eenieder op zijn of haar niveau? Hoe kan ik theorie, voor ons bekend, zo uitleggen dat het voor iedereen behapbaar is?

Het laatste onderdeel was toepassing en eigen praktijk. Een heldere koppeling tussen besproken stof en onderwijsituaties. Welke waarden vind ik belangrijk en waar kan meer aandacht naar toe? Het werd te snel uitgelegd, aan de lichaamstaal en respons hadden jullie kunnen zien dat het niet werd begrepen. De opdracht en de verwachting waren te vaag. Uiteindelijk besloten jullie gewoon om het te doen en dat pakte goed uit; door een goede begeleiding van jullie allemaal konden de groepjes verder met de opdracht en leek iedereen het in te zien.

Op het einde werd er om feedback gevraagd; dit bleef te abstract. Feedback geven is lastig en om het dan te algemeen te laten is moeilijk voor de deelnemers. Waar zou je specifiek feedback op willen?

Over het algemeen kun je tevreden zijn; ik heb een dynamische en interessante workshop gevolgd van vier enthousiaste studenten. Keep up the good work en misschien tot een volgende keer!

Reflectie

Inleiding

Na de uitvoering en het in kaart brengen van de feedback en beoordelingen wordt er gereflecteerd. “Door op je eigen handelen, gedachten en werkzaamheden zelf te reflecteren, kun je nieuwe inzichten krijgen. Deze zelfreflectie kan leiden tot het bijstellen van je handelen, waardoor de kwaliteit van je handelen verbetert.” (Geerts, et al., 2016) Bewustwording door te reflecteren ga ik doen volgens betekenisgerichte reflectie.

Betekenisgerichte reflectie

“Bij Betekenisgerichte reflectie doorloop je een aantal stappen; Stap 1: Handelen, Stap 2: Terugblikken, Stap 3: Bewustwording van essentiële aspecten, Stap 4: Alternatieven ontwikkelen voor de aanpak en daaruit kiezen en Stap 5: Uitproberen in een nieuwe situatie. Het is de kunst om vroeg in je professionele ontwikkeling te leren om volgens dit stappenplan te reflecteren. Behalve dat je daardoor gericht raakt op wat je moet doen, leert het je ook te begrijpen wat er precies aan de hand is en waarom je dus misschien het best kunt kiezen voor één bepaalde oplossing.” (Geerts, et al., 2016) Om te reflecteren op mijn rol tijdens de workshop wordt hieronder het stappenplan doorlopen.

Stap 1: Handelen (ervaring)

Voor dit beroepsproduct heb ik samen met andere PDG-deelnemers een workshop verzorgd tijdens het mbo-event van vrijdag 18 maart op de NHL te Leeuwarden. Om deze workshop te kunnen geven hebben wij als groep een opzet gemaakt met daarbij een taakverdeling. Het onderwerp van de workshop was gerelateerd aan mijn onderzoek voor het beroepsproduct ‘De diepte in’. Naar mijn idee is dit een succesvolle dag geweest. We hebben twee betekenisvolle workshops mogen verzorgen en als groep zijnde erg goed samengewerkt. Tevens hebben we mooie feedback/ beoordelingen mogen ontvangen en kunnen dit meenemen in de verdere ontwikkeling als docent.

Stap 2: Terugblikken

In deze stap staat de volgende basisvraag centraal; “wat is er precies gebeurd?”. Op deze vraag is al antwoord gegeven. Zo is er reeds beschreven dat we tijdens het mbo-event twee workshops hebben verzorgd waarin het onderwerp persoonsvorming centraal stond. Ook is de voorbereiding van de workshop beschreven, de opzet van de workshop met de taakverdeling en bijbehorende werkvormen en is de feedback van de deelnemers en beoordelingen van de beoordelaars in kaart gebracht. Onderstaande tabel helpt om het reflecteren te verbreden. Hierin worden zowel de behoeften als gevoelens van mij, als van de workshopleiders, en deelnemers meegenomen.

0: Wat was de context?

Op vrijdag 18 mei 2018 heeft het mbo-event plaats gevonden voor medestudenten van de PDG-opleiding, NHL-trainers/ begeleiders en collega's. Tijdens dit event hebben wij, Inge Slot, Jacqueline Fortuin, Jeffrey Hoekstra en Frank Kroondijk, een betekenisvolle workshop verzorgd over het onderwerp persoonsvorming binnen het mbo-onderwijs. Een onderwerp wat recentelijk veel in de belangstelling staat en waar het nog zoeken is hoe hier vorm aan gegeven kan worden binnen het onderwijs. Tijdens de workshop gaan we in op de waarde(n) van brede vorming binnen het mbo-onderwijs. Het doel is om in twee groepjes met elkaar in gesprek te gaan over persoonsvorming. Wat doen de deelnemers hier nu al mee of wat kunnen zij in de toekomst hier mee doen? De deelnemers worden zich bewust van wat persoonsvorming inhoudt en worden geprikkeld om hier bewust vorm aan te geven binnen het eigen onderwijs/ lesgeven.

1: Wat wilde ik? <ul style="list-style-type: none"> - Samenwerken kunnen werken met collega's - In een kort tijdsbestek doel- en doelgroepgericht anderen iets leren - Zicht hebben op ontwikkelingen en innovaties in het werkveld en/of onderwijs. - Verschillende rollen vervullen - Het tonen van organisatorische vaardigheden - Waarneembaar maken van de persoonlijke en professionele ontwikkeling in dit beroepsproduct - Samenwerken met collega's afkomstig van andere scholen dan het FC - Controledrang loslaten bij voorbereiding en geven van de workshop 	5: Wat wilden de deelnemers van de workshop en mijn mede PDG-deelnemers? <p>De deelnemers die zich hebben opgegeven voor onze workshop wilden graag door ons gevoed worden over het onderwerp persoonsvorming en een betekenisvolle workshop volgen.</p> <p>Mijn medestudenten wilden ook graag een goed verzorgde workshop geven. We wilden allemaal een actieve en zinvolle middag verzorgen.</p>
2: Wat voelde ik? <p>Voor het geven wat workshops ben ik helemaal gefocussed en heb van te voren het verloop in mijn hoofd gevisualiseerd als een film om te toetsten of het klopt en om een inschatting te kunnen maken of het publiek het niveau en interactie aan zal kunnen. Zo ook nu. We hadden alle materialen super strak voorbereid en klaargelegd en had zin om het resultaat te zien. Wel was ik enigszins gespannen over de mate van opkomst van het publiek. Ik wilde de deelnemers zich thuis en welkom laten voelen. Het verdelen van de tijd onderling gaf wel enige onrust waarbij ik mijn hang naar controle heb onderdrukt en heb vertrouwd op de groep. Er was een rustige sfeer in de groep waarbij iedereen even veel ademruimte/aandacht kreeg en daar niet om hoeft te vechten. Ondanks dat we nog nooit eerder samen hadden gewerkt voelde de samenwerking heel natuurlijk. Van te voren duidelijk met elkaar de verwachtingen afgestemd als in een gezamenlijk verhaal vertellen, elkaar aanvullen waar nodig. Ik had schik in het geven van de workshop en de resultaten in zo'n korte tijd gaven voldoening. Tussen de eerste en tweede workshop hebben we wat veranderingen aangebracht wat ik riskant vond.</p>	6: Wat voelden de deelnemers van de workshop en mijn mede PDG-deelnemers? <p>De deelnemers van de workshop voelden zich welkom en er hing een ontspannen sfeer. De deelnemers werden nieuwsgierig nadat ze hadden gekozen voor een appel of een peer en deze niet mochten openen. Mijn medestudenten hadden er ook alle vertrouwen in. Inge was erg zenuwachtig en Jeffrey en ik waren erg rustig. Het anders inzetten van de groepsopdracht gaf enige onrust bij mij. De uitleg van de zandloper hebben we dan ook samen opgepakt. Ook voelden mijn medestudenten de tijdsdruk aan het einde van de workshops. De deelnemers konden nog wel even doorgaan met de groepsopdracht en discussies. Iedereen voelde zich erg verantwoordelijk voor het resultaat.</p>
3: Wat dacht ik? <p>Van te voren had ik wat twijfels of de</p>	7: Wat dachten de deelnemers van de workshop en mijn mede PDG-deelnemers?

<p><i>diverseit aan terminologie (van termen die dicht bij elkaar liggen maar toch niet hetzelfde zijn) voor verwarring zouden gaan zorgen. Tijdens de workshop was ik hier erg op gespitst. Ook de tijd was voor mij een zorgenkindje omdat ik uit ervaring weet dat bij actieve werkvormen vaak veel meer tijd op gaat dan voorzien. Op subtiele wijze de tijd bij gehouden en gehint waar nodig. Ik was veel bezig met het observeren van het effect van de verschillende onderdelen van de workshop op de deelnemers.</i></p>	<p><i>De deelnemers van de workshop waren aan het bedenken waarom ze de appel en peer niet mochten openen. Ook dachten de deelnemers dat de groepsopdracht een pittige opdracht was om uit te voeren en meer tijd hadden gewild voor de discussie omtrent het onderwerp. Tevens hebben ze aangegeven dat ze het een interessante workshop vonden. Mijn medestudenten waren ook aan het letten op de verbale en non-verbale communicatie van de deelnemers en tevens van elkaar. Zo vulden we elkaar aan waar nodig.</i></p>
<p>4: Wat deed ik? <i>Gasten welkom heten en op hun gemak stellen met openheid en humor. Verbaal en non-verbaal elkaar steunen. Toen de terminologie inderdaad best wel lastig bleek voor de deelnemers heb ik zelf een en ander met voorbeelden gesimplificeerd en Jacqueline gevraagd om het ook in haar woorden toe te lichten, met name het zandloper verhaal. Zoals voorgenomen heb ik ook geholpen discussies wat te polariseren (door andere perspectieven te noemen bijvoorbeeld)</i></p>	<p>8: Wat deden de deelnemers van de workshop en mijn mede PDG-deelnemers? <i>De deelnemers luisterden goed naar de instructie en presentatie van ons als workshopleiders. Ook deden de deelnemers actief mee door antwoord te geven op de vragen, zelf vragen te stellen en onderling met elkaar in discussie te gaan. Mijn medestudenten hebben zich allemaal aan het begin van de workshop persoonlijk voorgesteld door iedere deelnemer een hand te geven. Daarnaast hebben zij hun eigen deel, volgens de taakverdeling, verzorgd. Tussendoor hebben we elkaar aangevuld en vragen gesteld aan de deelnemers en vragen beantwoord van de deelnemers. Hierbij hebben we elkaar de ruimte gegeven.</i></p>

Stap 3: Bewustwording van essentiële aspecten

Kijkend naar de tabel in stap 2, komen er veel punten overeen tussen mij, de medestudenten en deelnemers. Met name de ontspannen sfeer en het gevoel van welkom, de opbouw van de workshop, de interactie met de deelnemers en de verwarring/ meer tijd willen hebben bij de groepsopdracht. Onder de medestudenten en mij komen de volgende punten overeen; een goede workshop willen geven, het in de gaten houden van de deelnemers en elkaar, het voelen van de tijdsdruk en het aanvullen van elkaar.

Stap 4: Alternatieven ontwikkelen voor de aanpak en daaruit kiezen

De volgende workshop zou ik meer tijd uittrekken voor de groepsopdracht en evaluatie daarvan. Nu kwamen we beide workshops een beetje in tijdnood. De inleiding zou dan iets korter moeten. Ook zou ik kijken op welke wijze ik eenieder kan bedienen op zijn/haar niveau met het toelichten van de theorie. Wel zou ik de opbouw van de workshop hetzelfde inzetten. Hiermee hebben we de deelnemers actief kunnen betrekken wat ook gewaardeerd werd. Tevens zou ik niets willen veranderen aan de samenwerking. Dit was top! Dit neem ik dan ook mee naar Stap 5: Uitproberen in een nieuwe situatie.

Conclusie

Inleiding

Met dit beroepsproduct ‘Aan de slag’ hebben we aangetoond dat we kunnen samenwerken, verschillende rollen kunnen vervullen, over organisatorische vaardigheden beschikken en in een kort tijdbestek doel- en doelgroepgericht anderen iets kunnen leren.

Samenwerken

“Investeren in een goede samenwerking is de moeite waard. Door te benoemen wat er speelt, vergroot je de kans dat je samen tot een oplossing komt. Om competent te kunnen samenwerken met collega’s moet je een open houding tonen en bereid zijn om samen te werken en zorgen dat de communicatie goed verloopt.” (Geerts & van Kralingen, 2016) Het kunnen samenwerken hebben we zeker aangetoond met dit beroepsproduct. De samenwerking is van begin tot eind uitstekend verlopen. Iedereen had een open houding, was proactief, kwam afspraken na en luisterde naar elkaar. We hebben tussendoor afgesproken om de voortgang door te nemen en taken te verdelen. Tevens hebben we elkaar op de hoogte gehouden via What’s app en de mail. Zo konden we op afstand toch gezamenlijk een PowerPoint maken en informatie met elkaar delen. Er werd respectvol feedback gegeven op elkaars werk en aangepast waar nodig. Ook tijdens het geven van de workshop hadden we vertrouwen in elkaar en vulden elkaar aan waar nodig. Het leuke was dat we allemaal lesgeven binnen een ander vakgebied waardoor je van en met elkaar kan leren.

Verschillende rollen

We hebben allemaal verschillende rollen vervuld gedurende dit beroepsproduct. Zo zijn we leider geweest van onze eigen taak/bijdrage aan de workshop, een behulpzame collega wanneer iemand tips nodig had, een respectvolle collega als het ging om het geven van feedback, een motiverende collega om vertrouwen naar elkaar uit te spreken en uit te stralen en een procesbewaker om ervoor te zorgen dat alles op tijd klaar was.

Organisatorisch

Ook organisatorisch hebben we dit beroepsproduct tot een goed resultaat weten te brengen. Door een goede taakverdeling en het met elkaar meedenken hebben we gezamenlijk de workshop gevormd en georganiseerd. Dit hebben we ook teruggekregen van de deelnemers; een goede voorbereiding met verzorgde materialen. We hebben samen de taken verdeeld en gepland via Trello.com en live/in de Cloud samengewerkt aan het fine tunen van onze presentatie en workshop.

In een kort tijdbestek doel- en doelgroepgericht anderen iets leren
Dit punt wordt ook aangehaald in de feedback van de deelnemers. Zo vonden de deelnemers en beoordelaars dat het een interessante en boeiende workshop is geweest met een goede opbouw en afwisseling in werkvormen. We hebben de deelnemers de informatie kunnen overbrengen maar de groepsopdracht en de discussies hadden de hele middag wel kunnen vullen. Het onderwerp persoonsvorming was misschien te ingewikkeld voor een workshop van anderhalf uur.

Toepassen interactieve werkvormen

“Activerende werkvormen zijn werkvormen die de leerlingen uitdagen tot actie (actief bezig zijn), kritisch leren denken en reflectie. Werkvormen die het nadenken over leerstof en zelfwerkzaamheid stimuleren. Belangrijk hierbij is variatie in werkvormen.” (Winkels & Hoogeveen, 2014)

Dit leerdoel heb ik voor mijzelf behaald. We hebben veel interactieve werkvormen toegepast waardoor het een levendige workshop is geweest. Deelnemers zijn echt aan de slag gegaan en er was voldoende ruimte voor discussie en interactie. Leuk om terug te lezen in de feedback dat de deelnemers dit ook zo hebben ervaren.

Delen van informatie en meenemen van feedback

Dit leerdoel is ook voor mijzelf behaald. Het delen van informatie met de deelnemers is gedaan door de theorie toe te lichten omtrent het onderwerp persoonsvorming. Tijdens de tweede ronde had de beoordelaar zelf meer diepgang gewild in de theorie. Door tijdgebrek tijdens de eerste ronde heb ik op dat moment bewust gekozen om de basis te delen; een context creëren zodat de groepsopdracht uitgevoerd kon worden. De eerste ronde had ik bijvoorbeeld Biesta wel benoemd, maar dat kwam ook omdat er tijdens de eens/oneens stellingen al veel discussie op gang kwam en de deelnemers deze informatie ook aan konden. Dit was tijdens de tweede ronde niet het geval en ik wilde het niet ingewikkelder maken dan nodig was. Natuurlijk begrijp ik de opmerking wel vanuit het oogpunt van een docent. Dit zal ik dan ook meenemen voor een volgende keer.

Wat betreft het meenemen van feedback en er iets mee doen, hebben we direct kunnen toepassen tijdens het mbo-event. Zoals eerder beschreven hebben we tijdens de eerste workshop feedback ontvangen van Ellen Struik. Zij gaf aan dat er een ontkenning in de eerste stelling stond en deze hebben we direct aangepast. Ook was er verwarring omtrent karaktereigenschappen en waarden bij de groepsopdracht. De tweede ronde hebben we de groepsopdracht dan ook meteen anders ingezet.

Nwoord

Dit beroepsproduct heeft mij doen laten samenwerken met andere PDG-deelnemers. Zelf heb ik dit als een zeer prettige samenwerking ervaren. Een volgende gezamenlijke opdracht zou ik zo weer willen uitvoeren met Inge, Jeffrey en Jacqueline.

Ook het geven van de workshops tijdens het mbo-event gaf energie. Deelnemers waren enthousiast en we hebben mooie feedback mogen ontvangen.

Het uitwerken van dit beroepsproduct hebben we stapsgewijs aangepakt. Nadat we de taken hadden verdeeld hebben we ieder ons deel aangeleverd. Dit heb ik samengebracht in een eerste opzet voor de workshop die we Matt hebben laten zien. Aan de hand van deze opzet hebben we uiteindelijke beroepsproduct kunnen vormgeven met daarin de bewijsstukken van het mbo-event. Iedereen zal dan ook hetzelfde product inleveren met een eigen reflectie.

Graag wil ik mijn medestudenten Inge, Jeffrey en Jacqueline ontzettend bedanken voor de fijne samenwerking! Daarnaast de deelnemers voor hun enthousiasme, actieve houding tijdens de workshops en feedback. En tot slot de beoordelaars voor hun beoordeling en toelichting.

Frank Kroondijk
31-05-2018

Bibliografie

- Baay, P., & Hofland, A. (2017). *De waarde(n) van brede vorming*. ECBO.
- Biesta, G. (2015). *Het prachtige risico van onderwijs*. Uitgeverij Phronese.
- Bruin-Raven, A., Wassink, H., & Bakker, C. (2016). *Kiezen voor persoonsvorming*. Driebergen: Uitgeverij Phronese.
- Geerts, W., & van Kralingen, R. (2016). *Handboek voor leraren*. Bussum: Coutinho.
- Gude, R. (2017). *Het agoramodel*. Leusden: ISVW Uitgevers.
- Verus. (2016, juni 1). *Socialisatie en persoonsvorming in mbo voor plek op de arbeidsmarkt*.
Opgehaald van verus.nl: <https://www.verus.nl/nieuws/socialisatie-en-persoonsvorming-in-mbo-voor-plek-op-de-arbeidsmarkt-schrijft-verus>
- Winkels, J., & Hoogeveen, P. (2014). *Het didactische werkvormenboek*. Assen: Koninklijke van Gorcum BV.

Beoordelingsformulier

Het volgende formulier kan worden toegepast voor de uiteindelijke beoordeling van het beroepsproduct ‘Aan de slag’.

Competentie 1: Interpersoonlijk competent als mbo docent			Voldaan	
		Leerdoel	JA	NEE
Vaardigheden	1.v.1. Contact maken	Gedurende en tijdens de voorbereiding workshop, Delen en overbrengen van informatie		

Competentie 2: Pedagogisch competent als mbo docent			Voldaan	
		Leerdoel	JA	NEE
Vaardigheden	2.k.3. Identiteitsvorming, zingeving en waardenontwikkeling	Gedurende en tijdens de voorbereiding workshop, Delen en overbrengen van informatie		

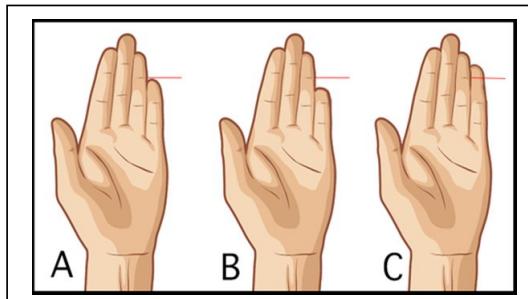
Competentie 4: Organisatorisch competent als mbo docent			Voldaan	
		Leerdoel	JA	NEE
Vaardigheden	4.v.2. Planning van inzet leermiddelen	Gedurende en tijdens de voorbereiding workshop		
Attitude	4.a.1. Attitude, zoals proces bewaken in de voorbereiding	Tijdens de voorbereiding workshop		
	4.a.2. Attitude, zoals tijd bewaken tijdens de workshop	Gedurende de workshop		

Competentie 5: Competent in samenwerken met collega's in het mbo			Voldaan	
		Leerdoel	JA	NEE
Kennis	5.k.4. Methodieken samenwerking en intervisie	Gedurende en tijdens de voorbereiding workshop		
Vaardigheden	5.v.1. Informatie met collega's delen	Gedurende en tijdens de voorbereiding workshop		
	5.v.3. Constructief bijdragen aan verschillende vormen van samenwerking	Gedurende en tijdens de voorbereiding workshop		
	5.v.4. Collegiale consultatie en intervisie	Gedurende en tijdens de voorbereiding workshop		
	5.v.5. Onderzoeksmaatig samenwerken aan schoolontwikkeling	Tijdens de voorbereiding workshop		
Attitude	5.a.1. Attitude, zoals samenwerking en afstemming	Gedurende en tijdens de voorbereiding workshop		
	5.a.2. Attitude, zoals transparante en professionele communicatie	Gedurende en tijdens de voorbereiding workshop		
	5.a.3. Attitude, zoals respectvol feedback geven	Tijdens de voorbereiding workshop		

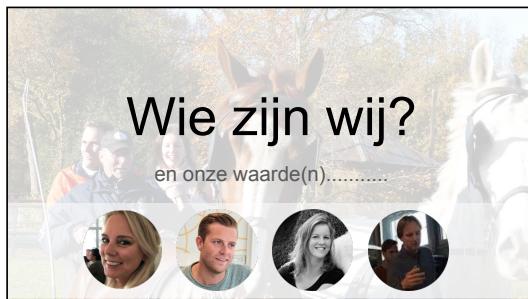
Competentie 6: Competent in samenwerken met de omgeving van het mbo				
		Leerdoel	JA	NEE
Vaardigheden	6.v.1. Professioneel communiceren met ouders en anderen	Tijdens dit event zijn volwassenen uitgenodigd		
	6.v.3. Tijdens dit event worden ook volwassenen uitgenodigd	Tijdens de voorbereiding workshop		

Competentie 7: Competent in reflectie en professionele ontwikkeling			Voldaan	
		Leerdoel	JA	NEE
Vaardigheden	7.v.3. Feedback van studenten en collega's gebruiken	Ontvangen van feedback		
Attitude	7.a.1. Attitude, zoals aannemen van feedback en er iets mee doen	Ontvangen van feedback		

Bijlage: PowerPoint Presentatie

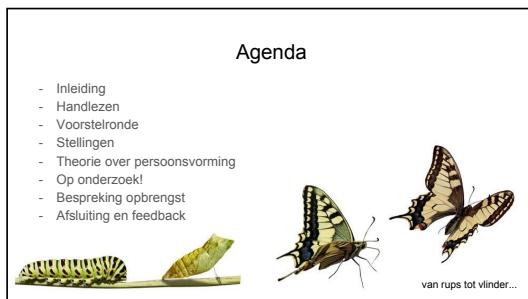

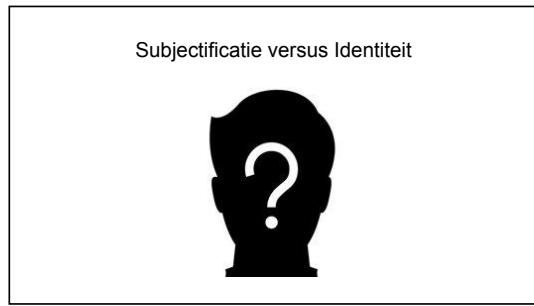
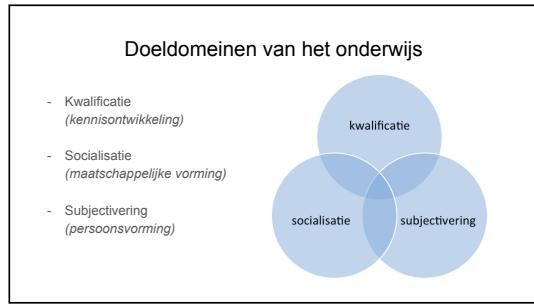
Type omschrijvingen		
TYPE A	TYPE B	TYPE C
<ul style="list-style-type: none"> • Je laat liepende overtuiging en onzorgzaamheid, omdat het tegen alles inpakt waar je in gelooft. • Je luistert goed naar je gevoelens en je stelt je niet snel open voor verschillende mogelijkheden. • Je doet je soms sterker en meer ruimtelijk voor dan je werkelijk bent. Als je een ander beter leert kennen en die persoon vertrouwt, wordt je meer open en expressief. • Je kunt heel erg expressief en je hebt je hart op de tong. • Je houdt veel van domme mensen en je kunt wat vreemd en arrogant zijn. • Je bent een harde werker en je maakt altijd al je taken af, zelfs als ze saai en niet bevredigend zijn. 	<ul style="list-style-type: none"> • Je blijft rustig en kalm te midden van chaos en wanorde. • Je benadert niet makkelijk nieuwe mensen. • Je hebt nogal schuw en verlegen in het begin. • Je hebt een erg subtiele ziel, ook al laat je dat niet altijd zien. • Je bent alleenstaande en vrouwe partner in de romantische relaties. • Je geeft altijd 100% van je liefde en toewijding aan je geliefde en je denkt continu aan deze persoon. • Je bent erg voorzichtig en je toegewijd tot het helemaal afgerond is. • Je sluit zich altijd goed af. • Je achtervolgt altijd een goede stommeling als je de waarheid weet, om de gevoelens van anderen te beschermen. • Je bent bang om gekwetst te worden. • Je doet misschien wel wat extra geduld nodig heb, maar je droomt er altijd van om je zielsverwant te vinden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Je wordt vaak omschreven als een vette persoon, die het goed met iedereen kan vinden. • Je blijft de mening van anderen respecteren, zelfs als je het niet met ze eens bent. • Je houdt niet van verrassingen. Je voelt je erg ongemakkelijk als je niet weet wat je te wachten staat. • Je probeert je zorgen en problemen zo veel mogelijk voor jezelf te houden. Dit kan volg肚 wat problemen niet altijd verhelpen en omdat die vaak niet weet wat je dwars zit. • Je besteedt veel tijd aan jezelf. • Je verblijft niets en je geeft de voorkeur aan mensen die hetzelfde doen. • Je wilt graag in het gezelschap zijn van mensen die je als eerlijk en authentiek beschouwt.

Doel van deze workshop?

bewustwording van wat persoonsvorming is
en
bewust aandacht schenken aan persoonsvorming in
het contact met studenten

Persoonsvorming in het onderwijs

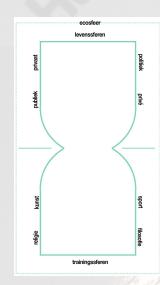
- Stimuleren bij het ontdekken van de wereld en zichzelf
- Stimuleren bij het optimaliseren van talenten
- Stimuleren bij het reflecteren
- Stimuleren bij het ontmoeten van 'de ander' en 'de wereld'

"Onderwijs dat aandacht besteedt aan persoonsvorming verbreedt de horizon van leerlingen."

Op onderzoek! - stap 1, data organiseren

- Twee teams (appels & peren)
- Welke waarden / karaktereigenschappen worden het meest beïnvloed door...? (plak de stickers in het beïnvloedingsgebied)

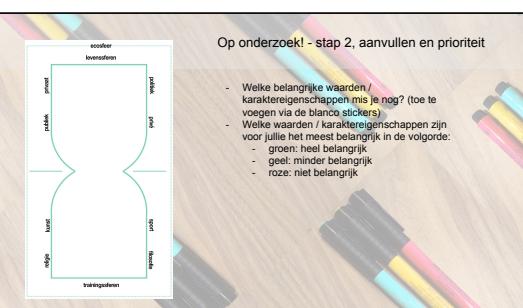

(met stickers/posters)

Op onderzoek! - stap 2, aanvullen en prioriteit

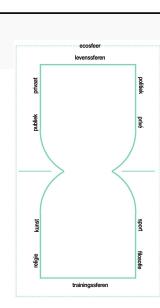
- Welke belangrijke waarden / karaktereigenschappen mis je nog? (toe te voegen via de blauwe stickers)
- Welke waarden / karaktereigenschappen zijn voor jullie het meest belangrijk in de volgorde:

- groen: heel belangrijk
- geel: minder belangrijk
- roze: niet belangrijk

Op onderzoek! - stap 3, in het onderwijs

- Aan welke belangrijke waarden / karaktereigenschappen zou meer aandacht moeten worden geweckt in het onderwijs? (omcirkelen en op jullie appels/peren schrijven)
- Op welke manieren zou hier aan gewerkt kunnen worden? (min 1 mapje per cirkel)

Op onderzoek! - stap 4, oogsten

- Vergelijken resultaten van de twee teams
- Bespreken verschillen, overeenkomsten en mogelijke invullingen
- Low hanging fruit?

Reflectie (per groep en individueel)

Feedback aan elkaar

Bijlage: Visuele impressie workshop & voorbereiding

